

REPORTAGE

Sojateelt goed voor bodem en tegen nitraten

12 OKTOBER 2015 | Van onze redactrice Inge Ghijs

Dankzij veredeling wordt sojateelt ook in Vlaanderen mogelijk. ‘Het is nog te vroeg voor definitieve conclusies, maar enkele rassen zijn erg veelbelovend.’

Met een speciale maaidorser wordt voor het tweede jaar op rij de sojaoogst binnengehaald op een proefveld in Geel. [Sebastian Steveniers](#)

Het lijkt op een veld verdorde planten waar uitgedroogde bonen aan hangen, maar Johan Ceusters, bio-ingeneur aan de KU Leuven en doctoraatsstudente Sofie Goormachtigh van het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) zijn zeer tevreden. ‘Het móét er zo uitzien, want de soja is beter van kwaliteit als de bonen goed uitgedroogd zijn. De opbrengst zal beter zijn dan vorig jaar, omdat het in september zo droog en zonnig is geweest.’

Met een speciale proefveldmaaidorser wordt voor het tweede jaar op rij de sojaoogst binnengehaald. In het kader van een vierjarig project (gesponsord door IWT-Vlaanderen) test de KU Leuven op de campus in Geel samen met het ILVO en het West-Vlaamse praktijkcentrum Inagro hoe en in welke mate sojateelt in Vlaanderen haalbaar en economisch rendabel is.

Jaarlijks voeren we nu 700.000 ton soja(schroot) in, vooral uit Brazilië en Argentinië. Behalve het feit dat die soja ons erg afhankelijk maakt van het buitenland – en we hiermee onrechtstreeks meehelpen aan de ontbossing – en ggo-vrije soja steeds moeilijker te vinden is, rijst de vraag hoelang soja nog betaalbaar blijft. Want China voert nu al 4 miljoen ton per maand in uit diezelfde regio en stelt minder eisen inzake voedselveiligheid. Als het erop aankomt zou Zuid-Amerika wel eens liever aan de Chinezen dan aan Europa kunnen verkopen.

Subtropisch gewas

Zelf soja telen zou dus een goede zaak zijn, maar is dat in Vlaanderen wel haalbaar? Sceptici zeggen dat soja een subtropisch gewas is en dat het dus niet kan. Maar maïs was dat ook. ‘Wie in de jaren vijftig het idee opperde om hier maïs te telen, werd gek verklaard. Intussen is meer dan een derde van het landbouwareaal maïs’, zegt Ceusters.

Om soja te kunnen commercialiseren moet de opbrengst per hectare groot genoeg zijn, maar ook het eiwit- en oliegehalte is belangrijk. Daarom worden proeven gedaan over wat het effect is van meer of minder bemesting, of welke rassen het meest geschikt zijn. ‘Het probleem is niet het aantal uren zon maar de lengte van de dagen. Omdat die hier in augustus al beginnen te korten moeten we rassen hebben die vroeg genoeg afrijpen’, legt Ceusters uit. ‘De sleutel tot succes is veredeling. Wat tien jaar geleden nog niet kon, omdat de juiste rassen er nog niet waren, kan nu wel.’

Door onder andere de haartjes op de bladeren is de sojaplant goed bestand tegen droogte. Wel een probleem is te veel regen in september, dan zal de afrijping minder goed zijn en dus de kwaliteit van de soja. Daarom zullen de proeven ook volgend jaar herhaald worden, vooraleer conclusies te trekken en naar de landbouwers te stappen. ‘We moeten het juiste advies kunnen geven: wanneer zaaien, hoeveel bemesten, welke rassen. En de goedkeuring hebben voor de nodige gewasbeschermingsmiddelen en herbicide. Als een boer twee jaar op rij een slechte oogst heeft, haakt hij af en dat willen we voorkomen.’

Volgens Ceusters zijn de retail (Colruyt), de voedingsindustrie (Alpro) en de mengvoederfabrikanten geïnteresseerd. Veevoederfabrikant Aveve doet ook zelf testen met sojateelt. Yvan Dejaegher, directeur-generaal van veevoederfederatie Bemefa, is voorzichtig optimistisch. ‘Een heikel punt blijft de opbrengst, die moet nog naar omhoog. Maar de eerste tekenen zijn positief, ik denk dat we na het project aan de KU Leuven de sojateelt wel zullen commercialiseren. Boeren met een gemengd bedrijf, die zelf veevoeder telen en het gebruiken voor hun eigen dieren, zullen zeker de doelgroep zijn. En dan nog fabrikanten vinden om het tot voeder te verwerken. Het zal toch nog enkele jaren duren voor we echt vertrokken zijn.’

Mestactieplan

Maar waarom zou de landbouwer er voor kiezen? Het landbouwareaal is beperkt en zal soja als diervoeding dan niet gewoon de maïs vervangen waardoor je netto nog altijd evenveel diervoeding moet invoeren? ‘Ja en nee’, zegt Ceusters. ‘Soja bevat meer eiwitten dan maïs en dat is belangrijk in de diervoeding. En in het sojaschroot zit ook nog olie die gebruikt kan worden. Soja is interessant als derde teelt, naast

maïs en graan, want in het kader van het Europees landbouwbeleid moeten boeren drie teelten hebben. Het is ook beter voor de bodemkwaliteit om af te wisselen.'

Nog mooi meegenomen: soja is een vlinderbloemige. Bacteriën in de wortels van de plant maken dat er stikstof uit de lucht wordt gefixeerd en er dus minder bemest moet worden. Dit heeft als resultaat dat soja perfect past in het mestactieplan en in de strijd tegen te veel mest in de bodem.